

Godina X, broj 10, 2022. godina

**PRAVNI FAKULTET
UNIVERZITETA „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU**

ZBORNIK RADOVA
Deseti međunarodni naučni skup
DANI PORODIČNOG PRAVA

Mostar, 2022.

ZBORNİK RADOVA
Deseti međunarodni naučni skup
DANI PORODIČNOG PRAVA
„Porodica u aktuelnom pravnom i društvenom kontekstu“

UZ PODRŠKU

DEUTSCHE STIFTUNG FÜR
INTERNATIONALE RECHTLICHE
ZUSAMMENARBEIT E.V.

gefördert durch:

Bundesministerium
der Justiz und
für Verbraucherschutz

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Njemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju/IRZ

Mostar, 2022.

ZBORNİK RADOVA

Deseti međunarodni naučni skup

DANI PORODIČNOG PRAVA

„Porodica u aktuelnom pravnom i društvenom kontekstu“

Izdavač – Publisher

Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru
Law Faculty of University Džemal Bijedić Mostar

Glavni urednik – Editor in Chief

Prof. dr. Amra Jašarbegović

Uredništvo – Editorial Board

Prof. dr. Amra Jašarbegović, glavni i odgovorni urednik – Editor in Chief,
prof. dr. Zoran Ponjavić, prof. dr. Nenad Hlača, prof. dr. Anita Duraković, dr.
Stefan Pürner, prof. dr. Ramajana Demirović, doc. dr. Sunčica Hajdarović

ISSN 2303-6052

Adresa Uredništva: Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Pravni fakultet,
Mostar, Maršala Tita b.b.

Radovi se klasificiraju i referiraju po UDC i JEL publikacijama, London,
Pittsburgh i Sydney, a svi prilozi iz Zbornika radova „Dani porodičnog prava“
referiraju se u EBSCO bazi.

SADRŽAJ

Predgovor IRZ-a	7
Vorwort der IRZ	8

IZVORNI NAUČNI RAD

1. Dr. sc. Zoran Ponjavić - ZASNIVANJE JEDNORODITELJSKE PORODICE U KONTEKSTU BIOMEDICINSKI POTPOMOŽNUTE OPLODNJE	13
2. Dr. sc. Nenad Hlača, - ŽIVJETI SAM U SAMAČKOM DOMAĆINSTVU ..	31
3. Prof. Dr. Suzana Kraljić - MATER SEMPER CERTA EST– WIRKLICH? ...	41
4. dr. sc. Dušica Palačković - PRAVNI OKVIR ZA IZRICANJE I SPROVOĐENJE MERA ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI U REPUBLICI SRBIJI – OGRANIČENJA I IZAZOVI	55
5. Dr. sc. Alena Huseinbegović i Dr. sc. Mirjana Kevo - SPECIFIČNOSTI POSTUPKA U SPOROVIMA O RAZVODU BRAKA U BOSANSKOHERCEGOVAČKOM I UPOREDNOM PORODIČNOM PRAVU	73
6. Dr. sc. Meliha Povlakić - IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH I VANBRAČNIH PARTNERA SA ELEMENTOM INOSTRANOSTI I ULOGA NOTARA U BIH	102
7. Dr. sc. Anita Duraković i Dr. sc. Jasmina Alihodžić - KONTINUITET RODITELJSKOG STATUSA UNUTAR EUROPSKE UNIJE – OSVRT NA ODLUKU SUDA EU U PREDMETU C – 490/20	132
8. Prof. Dr. Angel Ristov i Prof. Dr. Milica Shutova - THE CIVIL CODE AND THE REFORMS IN MACEDONIAN FAMILY LAW	148
9. Dr. sc. Viktorija Haubrich, Dr. sc. Karolina Tadić-Lesko i Zdravka Marić, dipl. pravica - ULOGA CENTRA ZA SOCIJALNI RAD U POSTUPKU ODUZIMANJA RODITELJSKE SKRBI SAMOHRANOM RODITELJU ..	164
10. Dr. sc. Ramajana Demirović i Dr. sc. Sunčica Hajdarović - ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE DJETETA U PORODICI - PORODIČNOPRAVNI I KRIVIČNOPRAVNI ASPEKT	180

PRETHODNO SAOPĆENJE

11. Dr. sc. Katja Drnovšek, Assistant - LEGAL STATUS OF SAME-SEX PARTNERS IN ADOPTION PROCEDURE: RECENT DEVELOPMENTS IN SLOVENIAN LAW	201
12. Mr. Belma Kokić i Dr. sc. Lejla Hadžimahmutović - PRAVNA ZAŠTITA DJECE IZBJEGLICA U PRAVU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNI OKVIR ZAŠTITE	218

PREGLEDNI NAUČNI RADOVI

13. Dr. sc. Rebeka Kotlo i Dr. sc. Amra Jašarbegović - MEĐUNARODNE
NORME I STANDARDI LJUDSKIH PRAVA ŽENA I RAVNOPRAVNOSTI
SPOLOVA, SA OSVRTOM NA ZAŠTITU OD RODNO ZASNOVANOG
NASILJA 255
14. Dr. sc. Anđelija Tasić - STICANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI U
KONTEKSTU PRAVA (DETETA) NA PORODIČNI ŽIVOT 274
15. Dr. sc. Boris Krešić i MA Ena Morankić - VANBRAČNA ZAJEDNICA –
IZAZOVI I NELOGIČNOSTI POZITIVNOG ZAKONODAVSTVA 285
16. Dr. sc. Dimitrije Čeranić - PROBNI SMJEŠTAJ U POSTUPKU ZA
ZASNIVANJE USVOJENJA 299
17. Dr. sc. Borjana Miković - SOCIJALNOPRAVNA ZAŠTITA PORODICE S
DJECOM 317
18. dipl. iur. Ajša Luković - PORODICA U JEVIJSKOM PRAVU 337
19. v.asist. Džejna Suljević, mr.iur. Sefedin Suljević i dipl. iur. Nermina Suljević
- IZDVAJANJE (VAN)BRAČNE STEČEVINE U NASLJEDNOM PRAVU
U BOSNI I HERCEGOVINI S OSVRTOM NA PRAVO EVROPSKE
UNIJE 346

STRUČNI ČLANAK

20. MA Armina Čunjalo - PRAVNA REGULACIJA INSTITUTA SUROGAT
MAJČINSTVA: PRAVA SUROGAT MAJKE U SITUACIJAMA
VANREDNIH STANJA 371
21. v.asist. Džejna Suljević i Erna Suljević, dipl.iur. - NADLEŽNOST NOTARA
U IMOVINSKIM ODNOSIMA BRAČNIH I VANBRAČNIH PARTNERA U
BOSNI I HERCEGOVINI 386
22. MA Antonija Novak i MA Anđelka Čuljak - PRAVNI OKVIR POSVOJENJA
DJECE IZVAN GRANICA BIH 405

PRIKAZ SUDSKE PRAKSE

23. Dr. sc. Mirela Omanović i Eldar Zaimović - DISKRIMINACIJA
VANBRAČNE ZAJEDNICE U ODNOSU NA BRAK U DOMENU
PENZIJSKO-INVALIDSKOG OSIGURANJA 419

Predgovor IRZ-a

Njemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju (Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit e.V., skraćeno: IRZ) podupire od 1992. godine tranzicijske zemlje u reformi njihovih pravnih sistema. Pored konzultacija u zakonodavnom procesu to obuhvaća i podršku u stručnom usavršavanju pravnika i izdavanje pravnih publikacija, te saradnju s pravnim fakultetima koja obuhvaća brojna pravna područja.

Fondacija IRZ se raduje da je u okviru dugogodišnje i uspješne saradnje s Pravnim fakultetom Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru upravo porodično pravo, koje zadire u privatni život kao nijedno drugo pravno područje, predmet takve saradnje.

U ovom je svesku dokumentiran rad 10. međunarodnog naučnog skupa „Dani porodičnog prava“ koji se bavio temom „Porodica u aktuelnom pravnom i društvenom kontekstu“.

Raduje nas što je i u ovoj godini pošlo za rukom pridobiti stručnjake iz različitih država regiona radi saradnje i razmjene iskustava.

To postaje jasno iz pristiglih radova čiji autori, pored Bosne i Hercegovine, dolaze iz Hrvatske, Sjeverne Makedonije, Srbije i Slovenije. Profesionalna pozadina autora ovih članaka je takođe različita, od naučnika i sudija do notara i zaposlenih u ustanovama socijalne zaštite.

Interdisciplinarni pristup događaja vidi se i iz činjenice da su među autorima i zaposleni sa fakulteta političkih nauka i filozofije. Ova raznolikost se nastavlja i na obrađene teme, koje jasno pokazuju da je porodično pravo podložno stalnim promjenama zbog velikog broja razloga (posebno društvenih, političkih i biomedicinskih razvoja) koji zahtijevaju redovnu inventarizaciju i prekograničnu razmjenu iskustva, kako se izvodi na konferenciji u Mostaru.

IRZ se želi zahvaliti nizu osoba i institucija bez čije podrške ova konferencija ne bi bila moguća. Na prvom mjestu svakako treba spomenuti Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" na čelu s dekanicom prof. dr Amrom Jašarbegović. No, IRZ pored toga na ovom fakultetu želi zahvaliti i prof. dr Suzani Bubić koja je te porodično pravne skupove i saradnju s fondacijom IRZ inicirala prije jedne decenije. Nadalje, treba imenovati govornike i učesnike.

Njemačko Ministarstvo za pravosuđe (Bundesministerium der Justiz, skraćeno: BMJ) omogućuje svojom institucionalnom potporom, i iz čijih je sredstava sufinansirana i ova konferencija, aktivnost IRZ-a. Rad IRZ-a se pored toga u regiji financira i iz sredstava njemačkog Ministarstva vanjskih poslova (Auswärtiges Amt, skraćeno: AA). Osim toga, rad IRZ-a aktivno prate i podržavaju i njemačke ambasade u dotičnim zemljama. Također bismo im željeli puno zahvaliti.

dr Stefan Pürner, advokat
voditelj područja Jugoistočna Evropa I
(Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora i Srbija)
u fondaciji IRZ

Vorwort der IRZ

Die Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit e.V. (kurz: IRZ) unterstützt seit 1992 Transformationsstaaten bei der Reform ihres Rechtssystems. Hierzu gehört, neben Beratung bei der Gesetzgebung, Unterstützung bei der Weiterbildung praktizierender Juristen und der Herausgabe juristischer Publikationen, auch die Zusammenarbeit mit juristischen Fakultäten bei der zahlreiche Rechtsgebiete abgedeckt werden.

Die IRZ freut sich, dass im Rahmen der langjährigen und vertrauensvollen Zusammenarbeit mit der Juristischen Fakultät der Džemal Bijedić-Universität in Mostar das Familienrecht, das wie kein anderes Rechtsgebiet in das Privatleben der Menschen eingreift, Gegenstand einer solchen Zusammenarbeit ist.

Im vorliegenden Band wird die Arbeit der 10. Internationalen wissenschaftlichen Konferenz „Tage des Familienrechts“, die das Thema „Familie im aktuellen rechtlichen und gesellschaftlichen Kontext“ behandelt, dokumentiert.

Erfreulich ist, dass es auch in diesem Jahr wieder gelungen ist, Fachleute aus verschiedenen Staaten der Region zur Mitarbeit und zum Erfahrungsaustausch zu gewinnen. Dies wird anhand der eingereichten Arbeiten deutlich, deren Autorinnen und Autoren außer aus Bosnien und Herzegowina auch aus Kroatien, Nordmazedonien, Serbien und Slowenien stammen. Unterschiedlich ist auch der berufliche Hintergrund der Verfasserinnen und Verfasser dieser Beiträge, der von Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftlern über Richterinnen und Richter bis hin zu Notarinnen und Notaren sowie Mitarbeitenden bei Institutionen der sozialen Fürsorge reicht.

Der interdisziplinäre Ansatz der Veranstaltung lässt sich daran erkennen, dass sich unter den Autorinnen und Autoren auch Mitarbeitende von politikwissenschaftlichen und philosophischen Fakultäten finden. Diese Vielfalt setzt sich darüber hinaus auch bei den bearbeiteten Themen fort, die deutlich machen, dass das Familienrecht durch eine Vielzahl von Ursachen (insbesondere gesellschaftlichen, politischen und biomedizinischen Entwicklungen) einem steten Wandel unterliegt, der eine regelmäßige Bestandsaufnahme und einen grenzüberschreitenden Erfahrungsaustausch, wie sie bei der Veranstaltung in Mostar geleistet wird, nötig macht.

Die IRZ möchte einer Reihe von Personen und Institutionen, ohne deren Unterstützung eine solche Veranstaltung nicht möglich wäre danken. Hier ist an erster Stelle die juristische Fakultät der Džemal-Bijedić-Universität mit der Dekanin Prof. Dr. Alena Huseinbegović an der Spitze zu nennen. Außerdem möchte die IRZ sich an dieser Fakultät auch bei Prof. Dr. Suzana Bubić bedanken, die diese familienrechtliche Konferenz und die diesbezügliche Zusammenarbeit mit der IRZ dabei vor einem Jahrzehnt initiiert hat. Weiterhin sind die Referentinnen und Referenten sowie die Teilnehmenden zu nennen.

Das deutsche Ministerium der Justiz (kurz: BMJ) ermöglicht das durch seine institutionelle Zuwendung, und aus deren Mittel auch diese Konferenz mitfinanziert wird, die Tätigkeit der IRZ. Unterstützt wird die Tätigkeit der IRZ in der Region darüber hinaus durch Mittel des deutschen Außenministeriums (Auswärtiges

Amt, kurz: AA). Außerdem begleiten die deutschen Botschaften vor Ort die Tätigkeit der IRZ aktiv und unterstützen sie. Auch ihnen wird hiermit herzlich gedankt.

Dr. Stefan Pürner, Rechtsanwalt,
Leiter des Bereiches Südosteuropa I
(Bosnien und Herzegowina, Mazedonien, Montenegro und Serbien)
der IRZ